

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2021/40

Karar Sayısı : 2021/29

Karar Tarihi : 29/4/2021

R.G.Tarih-Sayısı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Hatay 6. Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 25/5/2005 tarihli ve 5353 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle değiştirilen 105. maddesinin dördüncü cümlesinin "kovuşturma aşamasında verilen tahliye kararları" yönünden Anayasa'nın 2., 10. ve 19. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Bina içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında hırsızlık suçundan sanığın cezalandırılması talebiyle açılan davada kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 105. maddesi şöyledir:

"Usul

Madde 105-(Değişik: 25/5/2005-5353/13 md.)

*(1) 103 ve 104 üncü maddeler uyarınca yapılan istem üzerine, mercüince Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafinin görüşü alındıktan sonra, üç gün içinde istemin kabulüne, reddine veya adli kontrol uygulanmasına karar verilir. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/23 md.) 103 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesi uyarınca yapılan istemler hariç olmak üzere örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından bu süre yedi gün olarak uygulanır. (Ek cümle: 11/4/2013-6459/15 md.) Duruşma dışında bu karar verilirken Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafinin görüşü alınmaz. **Bu kararlara itiraz edilebilir.**"*

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Mustafa Erdem ATLIHAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme sanığın tahliyesine karar vermesinin ardından 5271 sayılı Kanun'un 105. maddesinin dördüncü cümlesinin "*kovuşturma aşamasında verilen tahliye kararları*" yönünden iptalini talep etmiştir.

4. Anılan maddede tutuklu olan şüpheli veya sanığın gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamasında tutukluluk hâlinin yeniden değerlendirilmesi usulü düzenlenmiş olup maddede yer alan itiraz konusu kurala tutuklu sanığın salıverilmesi talebinin kabulü, reddi veya sanık hakkında adli kontrol uygulanmasına dair kararlara karşı itiraz edilebileceği hükme bağlanmıştır.

5. Bakılmakta olan davada Mahkemenin vermiş olduğu tahliye kararına karşı itiraz hakkı bulunanlarca ileri sürülmüş bir itirazın varlığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Dolayısıyla tutuklu olan şüpheli veya sanığın gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamasında tutukluluk hâlinin yeniden değerlendirilmesi sonucunda alınan kararlara karşı itiraz edilebileceğini düzenleyen itiraz konusu kuralın bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

6. Öte yandan bu yönde bir itirazın ileri sürülmesi durumunda 5271 sayılı Kanun'un 268. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince itiraz, kararı veren mercie sunulacak olup anılan maddenin (2) numaralı fıkrası uyarınca bu karar kapsamında dosyadan henüz el çekmemiş olan mahkeme tarafından itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülebilmesi mümkündür.

7. Bu itibarla bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmayan kurala ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III. HÜKÜM

4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 25/5/2005 tarihli ve 5353 sayılı Kanun'un 13. maddesiyle değiştirilen 105. maddesinin dördüncü cümlesinin "*kovuşturma aşamasında verilen tahliye kararları*" yönünden itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu cümleye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE 29/4/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL

Esas Sayısı : 2021/40
Karar Sayısı : 2021/29

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN